

Datum 2016-07-01
Reg.nr 31-00500-15

Avdelning
Juridiska avdelningen
Handläggare
Carl Braunerhielm
08-563 085 38
carl.braunerhielm@uka.se

Högskolan i Gävle
Rektor

Anmälan mot Högskolan i Gävle gällande felaktig information, begränsade examinationsmöjligheter och bristfällig hantering av inkommande e-post

NN har i en anmälan till Universitetskanslersämbetet mot Högskolan i Gävle anfört i huvudsak följande. Han studerar en distanskurs i byggnadsteknik (BY328A) vid Högskolan i Gävle.

I lärplattformen som används antyds det att det ska finnas ett kårobligatorium trots att kårobligatoriet är avskaffat. Han bad den kursansvariga att se över detta, men han fick inte något svar. Med nuvarande information är det risk att en del studenter tror att det är obligatoriskt att gå med i studentkåren.

Man har även begränsat antalet tentamenstillfällen på kursen till en ordinarie tentamen och en omtentamen. Enligt högskolans gemensamma riktlinjer ska det dock finnas möjlighet till en uppsamlingstentamen och enligt tidigare Högskoleverkets ställningstagande ska studenterna ges möjlighet till minst tre tentamenstillfällen per år. Högskolan i Gävles gemensamma riktlinjer för examination och Högskoleverkets ställningstagande sammanfaller alltså, men de ansvariga för kursen har inte tillämpat detta på den aktuella kursen.

Vidare uppger man att frågor som skickas från avsändarens egen e-postadress (alltså inte den e-postadress som Högskolan i Gävle ger studenterna) inte kommer att besvaras. ”Inga frågor besvaras via mail förutom frågor som är väldigt personliga och inte kan tas upp i diskussionsforum, de frågorna kan skickas via e-post men bara via studentmail. E-post som kommer från andra mailadresser än högskolans studentmail sorteras som skräppost och därför kommer ni inte att få något svar.” Det är en anmärkningsvärd inställning från en offentlig högskola och myndighet. Det kan finnas flera legitima skäl till varför avsändaren vill använda sin egen e-post och inte lärosätets e-post vid korrespondens. När han för övrigt följde instruktionen och ställde en fråga om kursens planering i angivet forum fick han inget svar.

Tillsammans med sin anmälan har NN bl.a. bifogat bilder från Högskolan i Gävles lärplattform, Studiehandledning för kursen Byggnadsteknik för fastighetsmäklare/ekonomer distans A – 7,5hp (BY328A) och Gemensamma riktlinjer för examination vid Högskolan i Gävle (dnr 10-1582/08).

Utredning

Universitetskanslersämbetet har remitterat ärendet till Högskolan i Gävle och anmodat lärosätet att yttra sig över anmälan.

Yttrande från Högskolan i Gävle

Högskolan i Gävle har i yttrande till Universitetskanslersämbetet anfört i huvudsak följande. Informationen om kårobligatorium är uppenbart felaktig och detta har åtgärdats. Det finns inte längre någon information om kårobligatorium i högskolans lärplattform.

Antalet tentamenstillfällen för ett kurstillfälle är begränsat till ett ordinarie tentamenstillfälle samt ett omtentamenstillfälle. Detta finns angivet i kursplanen. Med anledning av att kursen ges årligen finns dock fler tillfällen att göra omtentamen. Det innebär att student som antagits till kursen har rätt att göra omtentamen vid nästkommande tentamenstillfälle vilket ger fler möjligheter än de två som anges i kursplanen. I de fall en kurs avvecklas ges studenterna fler tillfällen att tentera. Högskolan i Gävle kan se ett behov av att denna information tydliggörs för studenterna.

Det är av pedagogiska skäl som studenterna uppmanas att använda sig av forum via lärplattformen vid frågor kring kursen. Fler studenter ges då möjlighet att delta i diskussioner och uppkomna frågeställningar vilket ses som en fördel för studenterna. Vid frågor av annan karaktär, där studenter har behov av att ställa frågor direkt till kursansvarig eller motsvarande, uppmanas studenterna också att använda sig av e-postadressen som tillhandahålls av Högskolan i Gävle. Lärosätet har vid ett flertal tillfällen haft tekniska bekymmer med t.ex. spamfilter och liknande. För att minimera riskerna för detta så att kommunikationen med studenterna kan säkras uppmanas alltså studenterna att använda e-post som tillhandahålls av högskolan.

Anmälares svar

NN har i svar på Högskolan i Gävles yttrande anfört i huvudsak följande. Högskolan i Gävle har inte bara uppmanat kursdeltagarna att använda intern e-postadress vid kommunikation med lärarna, de har meddelat att e-post som kommer från en e-postadress utanför högskolan inte besvaras.

I sitt svar till Universitetskanslersämbetet motiverar högskolan denna policy med problem med spam och pedagogiska skäl. Emellertid är Högskolan i Gävle en myndighet och för sådana gäller 5 § förvaltningslagen som föreskriver att ”[...] Myndigheterna ska också se till att det är möjligt för enskilda att kontakta dem med hjälp av telefax och elektronisk post och att svar kan lämnas på samma sätt.”

Det finns alltså ingen möjlighet för en myndighet att avvisa e-postmeddelanden bara på den grunden att de har problem med spam eller att meddelandet inte härrör från myndighetens egen e-postserver. Det är förståeligt att spam skapar problem, men här intar högskolan inställningen att även de e-postmeddelanden som når fram genom spamflödet inte kommer att besvaras. En myndighet kan inte ha en sådan policy och samtidigt följa 5 § förvaltningslagen.

Högskolan kommenterar inte varför föreskriften i riktlinjer för examination om att en möjlighet till uppsamlingstentamen ska finnas för varje kurs som ges vid högskolan inte finns för den kurs i byggnadsteknik vid högskolan som nu anmälts till Universitetskanslersämbetet. I Gemensamma riktlinjer för examination vid Högskolan i Gävle (dnr 10-1582/08) anges att uppsamlingstentamen ska ges åtminstone en gång om året, normalt inför höstterminsstarten. Enligt Högskolan i Gävle är istället nästkommande planerade tentamenstillfällen: T1 vecka 38 och vecka 45 år 2016, T2 vecka 40 och vecka 45 år 2016 samt T3 vecka 42 och vecka 45 år 2016. Det är sålunda inte fråga om möjlighet till en uppsamlingstentamen som anges, utan tentamenstillfällen som sker inom ramen för nästa kurstillfälle höstterminen 2016.

NN har tillsammans med yttrandet bilagerat bl.a. ytterligare bilder från Högskolan i Gävles lärplattform, tentamensschema för kursen Byggnadsteknik för fastighetsmäklare/ekonom distans A – 7,5hp (BY328A) gällande höstterminen 2015 och ett e-postmeddelande skickat från Chefen för Avdelningen för utbildningsstöd vid Högskolan i Gävle till honom själv den 25 januari 2016.

Kompletterande yttrande från Högskolan i Gävle

Universitetskanslersämbetet har i remiss bett Högskolan i Gävle att yttra sig över vad NN anfört om tillfällen för tentamen och omtentamen samt möjlighet till uppsamlings-tentamen.

Högskolan i Gävle har i yttrande till Universitetskanslersämbetet anfört i huvudsak följande. För kursen Byggnadsteknik för fastighetsmäklare/ekonom distans ges information om tentamenstillfällen för det specifika kurstillfället. I de fall en kurs ges återkommande kan samtliga ordinarie tentamenstillfällen samtidigt utgöra omtentamenstillfällen för student som antagits vid tidigare tillfällen. Detta utgör således möjlighet till ytterligare omtentamenstillfällen eller ”uppsamlingstentamen”.

För kursen Byggnadsteknik för fastighetsmäklare/ekonom distans ges därmed först ett antal tentamenstillfällen enligt ordinarie schema. När kursen startar på nytt ges samtliga studenter, antagna inom tidigare kullar, möjlighet att göra om examinationen. Detta i ordinarie tentamenstillfällen för aktuell omgång.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Kårobligatorium

I en av NNs bifogade bilder på Högskolan i Gävles lärplattform har angetts: ”Länk till Gefle studentkår, med anledning av kårobligatoriet”.

Enligt den tidigare gällande förordningen (1983:18) om studerandekårer, nationer och studentföreningar vid universitet och högskolor skulle den som studerade vid en högskola vara medlem i den studerandekår som finns vid högskolan (4 §). Förordningen och det s.k. kårobligatoriet upphävdes dock genom riksdagsbeslut den 1 juli 2010 i samband med att regeringens rätt enligt 4 kap. 4 § högskolelagen (1992:1434) att meddela föreskrifter om skyldighet för studenterna vid universiteten eller högskolorna att tillhöra särskilda studentsammanslutningar upphävdes (jfr prop. 2008/09:154 och SFS 2009:766).

Av utredningen i ärendet har framkommit att den ovan återgivna felaktiga informationen – som antydde att det var obligatoriskt att vara medlem i Gefle Studentkår – numera har tagits bort. Mot denna bakgrund finner Universitetskanslersämbetet inte skäl för att vidta någon ytterligare åtgärd i denna del. Högskolan i Gävle kan dock inte undgå kritik för att informationen har lämnats på lärplattformen mer än fem år efter det att kårobligatoriet avskaffades.

Antal tentamenstillfällen

Universitetskanslersämbetets föregångare Högskoleverket har i rapporten Rättssäker examination (Rapport 2008:36 R), andra omarbetade upplagan, bl.a. uttalat att datum för omprov normalt bör meddelas senast vid det ordinarie provtillfället, att tiden mellan meddelandet av tentamensresultatet och omprovet måste vara minst två veckor, att det framstår som alltför lång tid att ett omprov hålls två månader efter tentamensresultatets meddelande samt att uppsamlingsprov normalt bör hållas inför höstterminsstarten (s. 73).

Högskoleverket uttalade i den första upplagan av rapporten Rättssäker examination (Högskoleverkets rapportserie 1998:39 R) följande angående vikten av en möjlighet till uppsamlingsprov (s. 59):

”För att få studiemedel måste studenterna visa upp studieresultat. Särskilt om långa kurser ges kan ett underkänt prov få till följd att en student inte medges ytterligare studiemedel. För många kan det innebära att studierna måste avbrytas, i vart fall tillfälligt. Det torde därför vara av stort värde att för studenterna att uppsamlingsprov normalt ges åtminstone inför höstterminsstarten.”

I Gemensamma riktlinjer för examination vid Högskolan i Gävle (dnr 10-1582/08) anges bl.a. följande (s. 6).

TIDSASPEKTER VID TENTAMEN OCH OMTENTAMEN

Normalt bör datum för tentamen och omtentamen meddelas vid kursstart. Tid för omtentamen bör meddelas senast vid det ordinarie tentamenstillfället. Tiden mellan meddelande av tentamensresultat och omtentamen måste vara längre än två veckor och bör vara kortare än 6 veckor.

[...]

UPPSAMLINGSTENTAMEN

Uppsamlingstentamen ska ges åtminstone en gång om året, normalt inför höstterminsstarten.

Högskolan i Gävles riktlinjer går således längre än Högskoleverkets ovan berörda uttalanden eftersom det är obligatoriskt med uppsamlingstentamen. I kursplanen för kursen Byggnadsteknik för fastighetsmäklare/ekonomer distans A (BY328A) anges dock under rubriken "Begränsningar" att kursen endast har ett omtentamenstillfälle innan den ges på nytt. Att detta även tillämpas i praktiken bekräftas av Högskolan i Gävles yttrande.

I riktlinjerna anges att dokumentet syftar till att erhålla en rättssäker handläggning av examinationsfrågor vid Högskolan i Gävle. Rättssäkerhet definieras i den ovan först nämnda rapporten från Högskoleverket som "förutsebarhet i rättsliga angelägenheter". Villkoren för att rättssäkerhet ska anses råda är att det finns klara regler som är publicerade och tillämpas lojalt och korrekt. Med tanke på att avsikten med riktlinjerna är en rättssäker handläggning inom Högskolan i Gävle är det anmärkningsvärt att reglerna i den aktuella kursplanen inte följer regeln om uppsamlingstentamen i riktlinjerna. Universitetskanslersämbetet utgår från att högskolan vidtar de åtgärder som behövs för att rätta till denna brist.

Information om hantering av inkommande e-post

Varje myndighet ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälp ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt (4 § första och andra styckena förvaltningslagen [1986:223], FL). En myndighet ska också se till att det är möjligt för enskilda att kontakta dem med hjälp av elektronisk post och att svar kan lämnas på samma sätt (5 § andra stycket FL).

I en av NNs bifogade bilder på Högskolan i Gävles lärplattform har bl.a. följande angetts.

Som det framgår av studiehandledningen; För att kursdeltagarna ska ha nytta av svaren och inte behöva ställa samma fråga om och om så ska alla frågor som gäller kursen ställas via *Kommunikation/Diskussionsforum*. Inga frågor besvaras via mail förutom frågor som är väldigt personliga och inte kan tas upp i diskussionsforum, de frågorna kan skickas via mail men bara via student mail. Mail som kommer från andra mailadress än högskolans studentmail sorteras som skräppost och därför kommer ni inte att få något svar.

Högskolan i Gävle har anfört att lärosätet vid ett flertal tillfällen har haft tekniska bekymmer med bl.a. spamfilter och för att minimera riskerna för detta, så att kommunikationen med studenterna kan säkras, uppmanas därför studenterna att använda e-post som tillhandahålls av Högskolan i Gävle. Detta är enligt Universitetskanslersämbetets mening dock inte det intryck som förmedlas av texten som angetts på lärplattformen. Texten förmedlar snarare uppfattningen att e-post som kommer från annan adress än den av högskolan tillhandahållna studentadressen sorteras som skräppost och besvaras därför inte.

Ämbetet konstaterar att innehållet det ovan refererade i meddelandet på Högskolan i Gävles lärplattform inte kan anses förenligt med serviceskyldigheten i 4-5 §§ FL (jfr Justitiekanslerns beslut den 29 oktober 2014, dnr 2210-14-29). För detta kan Högskolan i Gävle inte undgå kritik. Universitetskanslersämbetet har ingenting att invända mot att högskolan uppmanar studenter att använda e-postadresser som tillhandahålls av högskolan, men utgår från att högskolan ser till att e-post som kommer från andra adresser tas emot och, vid behov, besvaras.

Med dessa kritiska besked avslutas ärendet.

Beslut i detta ärende har fattats av chefsjuristen Christian Sjöstrand efter före-
dragning av verksjuristen Carl Braunerhielm.

Christian Sjöstrand

Carl Braunerhielm

Kopia till:
NN